

Тема: Урок-бесіда «Чи потрібні книги сьогодні?»

Мета: продовжувати формування культури читання учнів, стимулювати їх активність та самостійність, вміння відстоювати свою точку зору і брати участь в обговоренні проблеми. Допомогти учням зрозуміти, що оволодіння основами інформаційної культури підготує їх до будь-якого виду пізнавальної діяльності, забезпечить здатність жити в інформаційному суспільстві.

Обладнання: книжкова виставка «Книга — пам'ять людства», довідкова література, компакт-диски.

Хід заняття

I. Організаційний момент

II. Повідомлення теми заняття

Сьогодні ми розпочинаємо серйозну розмову про роль книги, бібліотеки, комп'ютера в інформаційному суспільстві бібліотечним уроком-діалогом «Чи потрібні книги сьогодні?». Вам пощастило жити в час небувалого злету науково-технічного прогресу, жити у «столітті інформації».

- Що ми розуміємо під словом «інформація»? (повідомлення про щось).

Ми оточені нею завжди, коли читаємо книжки, слухаємо радіо, дивимось телевізор, спілкуємося між собою. Запитання, відповіді, прохання, посмішки, рухи — все це і є передавання інформації. Взагалі, необхідність висловлювати і передавати інформацію призвела до появи мови, писемності, мистецтва, книгодрукування, телебачення, обчислювальної техніки. Завдяки технічному прогресу виникли нові засоби комунікації, тобто засоби спілкування, а разом з ними — і нові цінності. Першим проривом у цьому напрямку стала книга, пізніше — періодичні друковані видання, потім — телеграф, радіо, телебачення і, нарешті, інтернет.

На початку ХХІ ст. книга і комп'ютер — найавторитетніші джерела інформації. Саме про них ми сьогодні і поговоримо.

III. Основний зміст заняття.

1. Розповідь з елементами бесіди.

- Згадайте, коли з'явилася перша книга (*IV–III тис. до н.е.*)
- Чим книга прислужилася людству? (*Книга відображає історію людства, його досвід, думки, почуття тощо*)

Споконвіку книгу любили й поважали. У народі кажуть: «Книга вчить, як на світі жити», «Книга — джерело знань», «З книгою жити — з добром дружити». Багато є і висловлювань видатних людей про книгу: «Люди перестають мислити, перестають читати» (Д. Дідро), «Книги — діти розуму» (Джонатан Свіфт), «Книжки — кораблі думки, що мандрують хвилями часу» (Френсіс Бекон), «Завдання книг — полегшити, прискорити пізнання життя, а не замінити його» (Я. Корчак), «Без пристрасті до книжки людині недоступні культура сучасного світу, інтелектуальне й емоційне вдосконалення» (В. Сухомлинський).

2. Розповідь з елементами дискусії.

Історія книги дуже цікава (*Додаток 1*). Тривалий час книга була єдиним і основним джерелом інформації, сьогодні світ заповнили комп'ютери.

- Чи знаєте ви, що означає слово «абак»? (грецька «авах» — дошка, поділена на смуги, по якій пересували камінці, виконуючи арифметичні розрахунки. Щось на зразок рахівниці).

Саме від цього примітивного приладу бере свій початок історія обчислювальної техніки, історія комп'ютера. Комп'ютери почали активно застосовуватися після Другої світової війни. До 1960 р. в усьому світі використовувалося не більше 7 тис. комп'ютерів. У 1993 р. настав історичний перелом, коли вперше обсяг виробництва персональних комп'ютерів перевищив обсяг виробництва легкових автомобілів і досяг 35,4 млн одиниць.

- Де застосовуються комп'ютери? *(в установах, банках, школах, лікарнях, у побуті)*

Сучасний комп'ютер пише музику і вірші, малює, грає у шахи, розмовляє. Додаток № 2). Сьогодні світ переживає процес бурхливої інформатизації: стрімко зростає кількість інформації, фантастично розвивається електронно-обчислювальна техніка, що робить інформацію доступною практично кожному. Вчені говорять про «інформаційний вибух», «інформаційну революцію», «інформаційну цивілізацію».

- Як змінилася книга в наш час?

Ви, мабуть, знаєте про існування електронних книг. У Франції створено книгу, зовні схожу на традиційну, але під її обкладинкою розміщено екран розміром 16 + 21 см. Електронну книгу можна покласти до сумки чи рюкзака, і працює вона на батарейках протягом 5 годин. Це водночас і книга, і бібліотека, і віртуальний книжковий магазин. Її пам'ять зберігає близько 30-ти книг по 500 сторінок кожна. Маючи мобільний телефон чи телефонну розетку, ви підключаєтеся до Інтернету і можете гуляти по віртуальному магазину, вибирати і замовляти книги. Досить провести по екрану пальцем, щоб підібрати книгу чи газету, збільшити розмір букв, знайти значення незрозумілого слова у словнику. Останнє досягнення комп'ютерних технологій — «жива» книга (Living book). За допомогою комп'ютера можна не лише читати текст і переглядати малюнки, а й чути голоси персонажів, «оживляти» ілюстрації, грати у цікаві ігри. Навіть є такі електронні книжки-ігри, які надають можливість не тільки познайомитися з авторським варіантом твору, а й самому впливати на хід сюжету.

- Як ви гадаєте, у майбутньому друкована книга залишиться чи її замінить комп'ютер? *(Залишиться, адже для більшості наших читачів персональний комп'ютер не по кишені; гадаю, настане час, коли друкована книга стане раритетом і буде значно дорожчою за комп'ютер)*
- Книга чи комп'ютер? Ви надаєте перевагу...
- Чи можна бути освіченою людиною, якщо не знаєш комп'ютера?
- Чи можна бути сучасною людиною, якщо не читаєш книг?
- З якого джерела (книги чи комп'ютера) ви одержуєте основну інформацію і знання?

Пригадаймо давньогрецький міф про Лабіринт. Виявляється, що книжковий світ, а особливо світ комп'ютерний, віртуальний, і є тим самим Лабіринтом, де на молодого і недосвідченого користувача чатує небезпека, справжній жакхливий «Мінотавр». Головна проблема сьогодні — це проблема вибору.

- Як відрізнити потрібну інформацію від непотрібної, глибоку від поверхової, корисну від беззмістовної та шкідливої?

Досить часто знання художньої літератури обмежено гортанням детективів; з телевізійних програм вибираються для перегляду лише бойовики; комп'ютер використовується для сумнівних ігор. «Кібернетика подібна до того, що у часи середньовіччя вважали «чорною магією», — вона може дати все, що забажаєте, але вона не може підказати, що необхідно просити» (Норберт Вінер).

Уміння вибрати книгу чи знаходити інформацію за допомогою комп'ютера — це справжнє мистецтво. Як оволодіти ним? Саме бібліотеки навчать вас цьому і вкажуть вам шлях до Знань, до Духовності.

- Що означає слово «бібліотека»? (*Книгозбірня*)

У сучасній бібліотеці зібрано не тільки твори друку, а також аудіо- і відеокасети, компакт-диски, комп'ютерні програми, бази даних. До послуг читачів — різноманітна аудіо- і відеотехніка, комп'ютери, розмножувальна техніка. Комп'ютерні технології використовуються також у процесі комплектування бібліотек, створенні довідкового апарату, обслуговуванні читачів. Бібліотека стає складовою сучасних інформаційних систем. «Якщо стара бібліотека була джерелом, до якого йшли всі, хто бажав знань, то новітня — це водопровід, який розносить життєдайну вологу по будинках» (Мельвіль Дьюї). Тому сучасну бібліотеку почали називати: «віртуальна бібліотека», «інформатека», «медіатека», а замість слова «читач» з'явився термін «користувач».

- Чи потрібна бібліотека в майбутньому? (*Бібліотека завжди була і надалі збережеться як інтелектуальний та інформаційний центр; бібліотека стане популярним місцем спілкування людей*)

3. Вправа «Займи позицію»

Що важливіше — книга чи комп'ютер?

III. Підсумок уроку

Знання не дає людині щастя і мудрості, не рятує від самотності — людині потрібна людина. Бібліотека — це храм духовності. У давнину бібліотеку недаремно називали «дім життя», «притулок мудрості», «аптека для душі».

Сьогодні ми з вами обговорили лише деякі питання теми, яку ще можна назвати «Книга і комп'ютер», теми невичерпної і складної. Поки що ці два джерела інформації мирно співіснують, доповнюють одне одного. А що буде далі — покаже час.

Цікаве про книгу

Вчені підраховали, що в 1600 р. вийшло у світ всього 6078 видань. Протягом наступного століття їх кількість подвоїлась, ще через століття — зросла на 40% (1800 р. — 18 646 од.). У XIX ст. кількість надрукованих книг і брошур збільшилося майже вдесятеро (1900 р. — 158 888 од.). У XX ст. обсяг друкованої продукції стрімко зростає: за першу половину століття випуск книг збільшився на 70%.

Найбільшою у світі книгою вважається «Суперкнига», видана у Денвері, штат Колорадо, США, в 1976 р. Її розміри — 2,74 на 3,07 м, вага — 252,6 кг., у книзі 300 сторінок.

У політехнічному музеї в Москві зберігається унікальна книга поезій Т. Шевченка. Її створив український умілець Микола Сядристий. У книзі 12 сторінок, кожна — площею 0,6 мм². Вона зшита павутинкою, обкладинка — з пелюстки безсмертника. Її можна прочитати тільки під мікроскопом.

Один компакт-диск (різновид оптичного диску) вміщує 250 тис. сторінок тексту. На компакт-дисках площею близько 4 м² можна вмістити тексти всіх книжок світу.

Нині пристрій розміром з ніготь людської руки може зберігати інформацію, обсяг якої дорівнює 100 книгам по 500 сторінок кожна.

Цікаве про комп'ютер

Здатність людини засвоювати інформацію становить у середньому 25 Біт/с. або біля одного слова за секунду. Швидкість роботи сучасних ЕОМ сягає сотень мільйонів Біт/с.

Одну з перших електронних обчислювальних машин — ЕНІАК — було створено у 1946 р. Завдовжки вона була більше 30 м, а важила 30 тонн. Її обслуговувала ціла інженерно-технічна команда. Наприкінці ХХ ст. створюються комп'ютери, які вміщуються на долоні і дуже прості в експлуатації.

Нині найрозумніший комп'ютер в світі називається «Стимулятор Землі». Його створили японські спеціалісти з м. Йокогама. Він складається з 640 суперкомп'ютерів і займає площу 4-х тенісних кортів. Лідер у списку 500 найшвидших комп'ютерів нашої планети виконує 35 млрд. операцій за секунду. За його допомогою моделюють процеси, які відбуваються на Землі, зокрема передбачають природні катастрофи.

У загальному об'ємі продажу програмного забезпечення в Японії ігрові програми займають найбільшу частку (30%), на другому місці — навчальні (20%), далі — обслуговуючі (17%), ділові (13%) та наукові (10%) програми.

Число користувачів Інтернету в Україні щомісяця збільшується на 200 тис. і становить вже близько 1,5 млн осіб. Інтернет — це оперативність: можливість оновлення інформації в режимі online, технології push-каналів, біжучих рядків. Інформація тут оновлюється кожні 5-15 хвилин, що неможливо ні в яких інших засобах інформації.

Сьогодні є можливою купівля-продаж за допомогою електронних засобів, не виходячи за поріг домівки. Стали реальністю освіта з навчанням в електронних класах, охорона здоров'я з комп'ютерною діагностикою та хірургією з дистанційним управлінням, транспорт та зв'язок з миттєвим замовленням квитків тощо.

В Японії увійшли в моду домашні кішки-комп'ютери. Вони можуть муркотіти будь-які мелодії відповідно до настрою господаря, робити масаж лапками і лікувати. Кішка-комп'ютер сама поставить діагноз, замовить необхідні ліки, складе лікувальну дієту.

Наймолодший мільярдер у світі Білл Гейтс, засновник фірми з виробництва програмного забезпечення Microsoft, навчився програмувати у 13 років.

Тлумачний словник

Абак (гр.) — лічильна дошка у давніх греків і римлян.

Бібліо...(гр.) — книга.

Бібліотека (гр.) — книгозбірня.

Біт — мінімальна одиниця виміру кількості інформації та об'єму пам'яті комп'ютера.

Віртуальна реальність — відтворення зорових, слухових і тактильних відчуттів за допомогою комп'ютеризованого аудіовізуального обладнання.

Духовний — зв'язаний з внутрішнім психічним життям людини, її моральним світом.

ЕОМ — електронна обчислювальна машина.

Інтелект — розум, здатність людини думати, мислити.

Інтернет — Всесвітня інформаційна комп'ютерна мережа.

Інформаційна технологія — використання обчислювальної техніки і систем зв'язку для створення, збирання, передавання, зберігання, обробки інформації.

Інформаційна цивілізація — якісно нова суспільно-політична формація (забезпечує прогресивне освоєння процесів інформатизації).

Інформація (лат.) — відомості про які-небудь події, чиясь діяльність; повідомлення про щось.

Комп'ютер (друга пол. XX ст.) — електронна обчислювальна машина.

Медіатека (media — засоби масової інформації; theka — зібрання) — зібрання засобів масової інформації на традиційних і нетрадиційних носіях.

Раритет (лат.) — цінна рідкісна річ.